

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«НОН-КОНФОРМІЗМ ГЕРОЯ У ТВОРЧОСТІ ДЖ. Д.
СЕЛІНДЖЕРА»**

Виконала: студентка 2 курсу групи Ang1-
M19z спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Ісарук Ольга Іванівна

Керівник:

Притуляк В. Г., кандидат філологічних
наук, старший викладач кафедри
германських мов і зарубіжної літератури

Рецензент:

Джурбій Т. О., кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри української
літератури і компаративістики

Зміст

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.....	8
1.1 Повстання в юності	8
1.1.1 Оцінка факторів, що впливають на повстання молодих людей	9
1.1.2 Боротьба з підлітковим бунтом	14
1.2 Молодіжний бунт в літературі	15
1.2.1 Антиутопія, як основний жанр підліткової літератури.....	15
1.2.2 Поєднання літератури для підлітків і класичної літератури в шкільній програмі	18
1.3 Нон-конформізм у романі Селінджера «Над прірвою в житті» та його історичний контекст	20
РОЗДІЛ 2.....	26
2.1. Ефект «Селінджера».....	26
2.2. Стійкий вплив Дж. Д. Селінджера.....	27
2.2.1. Як творчість Дж. Д. Селінджера вперше вплинула на світ і як вона продовжує це робити зараз.	27
2.3. Основні повторювані теми художньої літератури Дж. Д. Селінджера: архетипічні мотиви і закономірності	28
РОЗДІЛ 3.....	33
3.1 Підліткова ідентичність у романі «Над прірвою у житті».....	33
3.1.1. Холден в культурі 1950-х	41
3.2 Вплив історичного контексту на головного героя	49
3.3 Персонаж Холдена Колфілда	52
3.3.1. Вплив Холдена на суспільство	60
3.3.2. Аналіз негативного впливу	62
3.4 Формування песимістичного погляду на життя Холдена Колфілда соціальним середовищем	64
3.5 Аналіз підліткових проблем у романі «Ловець у житті»	66
3.5.1 Підліткові проблеми, з якими стикається Холден	67
РОЗДІЛ 4.....	72

4.1	Проблематика циклу творів про родину Гласів	72
4.2	Аналіз родини Гласів	74
4.3	Психологічні проблеми зображені в циклі розповідей	77
	ВИСНОВКИ.....	84
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91

ВСТУП

Підлітковий вік – це час, коли підліток намагається психологічно відокремитися від батьків і відкидає залежні стосунки дитинства. Цей процес характеризується бунтом, непокорю, невдоволенням, сумнівами, неспокоєм та амбівалентністю, що є нормальною поведінкою для звичайного підлітка.

Підлітковий бунт – явище не нове. Перегляд історичних і літературних творів підтверджує, що кожне покоління має свої підліткові конфлікти. Однак у моєму дослідженні я сконцентрувала свою увагу на світовому бестселлері – романі «Над прірвою у житті», який написано найзагадковішим автором ХХ століття Джеромом Девідом Селінджером.

Про самого Селінджера відомо дуже мало. Хоча він є дуже важливою і широко обговорюваною фігурою в американській художній літературі після Другої світової війни. Багато критиків проявили великий інтерес до його життя і літературної творчості, хоча він і не є дуже плідним письменником, тому що він написав відносно небагато за всю його літературну кар'єру. Але Селінджеру все одно вдалося привернути увагу публіки. Ось що робить його автора літературним феноменом.

Актуальність обраної теми курсової роботи можна мотивувати тим, що творчість американського письменника Джерома Девіда Селінджера вивчається в курсі зарубіжної літератури загальноосвітньої школи та у вищих навчальних закладах України. Слід зауважити, що така літературна особистість, як Дж. Д. Селінджер є дуже складною і суперечливою. Він є одним із тих видатних американських письменників, які, в міру своїх сил і таланту, мужньо ставали на захист правди, гуманності й краси проти варварських норм суспільства.

Повість Джерома Девіда Селінджера «Над прірвою у житті» та збірка «Дев'ять оповідань» принесли йому світову славу та визнання. У цих творах з особливою гостротою виявлено сутність «американського способу життя»,

змальовано сховану за блискучим фасадом бездушність, духовну порожнечу, породжену фальшивим світом.

Як представник екзистенціалізму Селінджер порушує у повісті такі «вічні» теми: батьки й діти, проблема спілкування між людьми взагалі, самотність людини у суспільстві, яка живе за своїми неписаними законами. Так, в образі Холдена Колфілда автор зобразив типового американського підлітка. У ньому письменник ніби втілив найкраще і найсвітліше із світобачення американських підлітків його віку, намалювавши свого роду збірний образ, у якому сприйняття «дорослого» світу загострене, але й пронизливо точне. Створений Селінджером образ увібрав у себе одну з найсуттєвіших, суперечливих сторін американської свідомості, американського духу - індивідуалістичне бунтарство.

Інтерес до роману Селінджера «Над прірвою в житті» зберігається з моменту його виходу в 1951 році завдяки актуальності порушеної в ньому теми дорослішання дитини і входження її в умовний «світ великих людей». Обряди ініціації є в культурі кожного суспільства. Джером Девід Селінджер є одним з найвідоміших і популярних авторів у новітній історії літератури США.

Б. З. Фаліков у своїй праці зазначив, що біографію Селінджера досліджували десятки літературознавців. Він навів приклад британця Йена Гамільтона, який вирішив написати першу докладну біографію письменника і натрапив на рішуче небажання свого героя ділитися відомостями про себе. Той не здався і виявив в бібліотеках Принстонського і Техаського університетів листи Селінджера, що опинилися там після смерті адресатів, - видобуток, якому можна позаздрити. Але письменник подав на біографа в суд за порушення авторського права на листи - і виграв процес. Бідний Гамільтон двічі переписував книгу і зміг викласти отриману інформацію тільки в дуже приблизному вигляді, так як цитувати листи йому заборонили [56, с. 203].

Все це відлякувало інших потенційних біографів; з того часу з'явився всього лише один об'ємний життєпис писемника, що вийшов з-під пера Пола Александера.

О. Сазанович у своєму дослідженні про Селінджера зазначала, що він був типовим представником свого покоління. Розгубленого, втраченого, який не вірить ні в бога, ні в чорта [43, с. 42].

А. Б. Пумпянский у своїй праці констатував, що герой Селінджера ні на кого не схожий, але всі покоління підхопили його жаргон. Пумпянский вважає, що письменник озвучив мову молодих людей. Він висловив підліткове самовідчуття так яскраво, точно і соковито, що вони самі і навіть їх педагоги в школі і все доросле співтовариство повірили, що це світогляд цілого покоління [41].

Л. Менанд у своїй статті зазначав, що в суспільстві прийнято думати, що молодим людям подобається роман «Над прірвою в житті», тому що в головному герої вони впізнають себе. Селінджер, мовляв, висловив те, що думає, але не наважується сказати вголос кожен підліток - у всякому разі кожен чутливий, думаючий підліток, що належить до середнього класу. А саме: життєвий успіх – це суцільна липа, а всі процвітаючі люди – фальшивки [32, с. 260].

А. Аствацатуров у своєму збірнику есе зауважив, що Селінджер буде свої розповіді так, немов ставить перед нами дзеркало. Він пропонує нам якийсь матеріал, з якого ми відбираємо те, що відповідає нашому внутрішньому стану. При цьому у нас виникає ілюзія, що ми, дійсно читаємо його текст. Але правдою є й те, що тексти Селінджера такою ж мірою читають нас самих, визволяючи на поверхню нашої свідомості ідеї, які давно нас мучать, потаємні бажання, образи, комплекси. Ми вичитуємо з його текстів нас самих [5, с. 129].

О. Зверев у своїй книзі звертає увагу на те, що всі нитки тягнуться до знаменитої повісті і розходяться від неї далі. Іноді навіть говорять, що все написане Селінджером - по суті, одна велика книга. Це явне перебільшення.

Але наскрізні мотиви дійсно проглядаються з великою ясністю. Перш за все мотив втечі від навколишнього суспільства, здавалося б, давно вичерпана романтична тема. Але у Селінджера вона набуває особливого звучання [19, с. 455].

Метою цієї магістерської роботи є огляд творчості Селінджера, зокрема його славнозвісного роману «Над прірвою у житті» та циклу оповідань про родину Гласів, щоб дослідити явище нон-конформізму у підлітків, взявши за прототип головного героя роману – Холдена Колфілда.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- ознайомитися та проаналізувати повість Джерома Девіда Селінджера «Над прірвою у житті»;
- ознайомитися із критикою і думкою літературознавців;
- провести аналіз критичних і літературознавчих робіт за романом «Над прірвою в житті»;
- дослідити ідейно-художню своєрідність образу Голдена Колфілда;
- розкрити життєву позицію головного героя повісті «Над прірвою у житті».

Об'єктом дослідження є роман Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» і цикл оповідань про родину Гласів.

Предметом дослідження є проблема молодіжного бунту у творчості названого письменника.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять праці таких вчених, як С. Белов, Г. Бондаренко, А. Борисенко, О. Єременко, І. Красуцька, Н. Марченко, І. Гольтер, Д. Кузьменко, Т. Морозова, Л. Нестерова, О. Ременко, О. Скобельська, С. Таратута, Дж. Бушман, Е. Кук, С. Робертсон та багато інших.

Дипломна робота складається із вступу, основної частини (що включає чотири розділи), висновків та списку використаних джерел (89 позицій).

ВИСНОВКИ

Висновки до розділу 1.

Підлітковий бунт грає важливу роль у зростанні підлітків.

Більшість підлітків у певний час свого життя будуть відкрито кидати виклик порадам та авторитетам своїх батьків та іншим авторитетним діячам. Ключем до боротьби з непокірними підлітками є уникнення конфронтації, терпіння та усвідомлення того, що у вас є підліток. Важливо пам'ятати, що більшість підлітків пройдуть цей етап і повернуться, щоб стати нормальними громадянами, що дотримуються закону. Основна причина бунту у підлітків полягає в тому, щоб вони знайшли своє місце у світі дорослих, щоб знайти місце, до якого вони належать. Як і всі діти, підлітки не можуть знати меж своєї поведінки без попереднього вивчення країв. Підліткам потрібен лише час і життєві уроки, щоб навчитися правильної поведінки.

Підлітки перебувають на етапі життя, коли їм доводиться стикатися з майже дорослими обов'язками - навчанням, роботою, вступом до коледжу - і все ж їм не надано багато повноважень. Їх заохочують працювати, але, як правило, на низькооплачуваній роботі, і коли вони з'являються, щоб витратити свої гроші, за ними уважно стежать.

Вони хочуть бути незалежними, а їм кажуть, що вони повинні бути відповідальними, але коли вони намагаються бути такими, їхні рішення не поважають.

Вся підліткова література має загальну тему підліткового повстання. Ця тема описана не тільки в книгах, а й зображена у фільмах. В кінцевому рахунку, одна з цілей художньої літератури для підлітків - спонукати читача знайти себе. Як герої щосили намагаються визначити себе і знайти мету в своєму житті, так і підлітки читаючи знаходять це в своїх власних думках. Це змушує їх боротися з їхніми власними демонами і перевіряє їхню мораль. Це надихає всіх підлітків на бунт і в кінцевому підсумку запитує їх, що вони будуть робити, якщо зіткнуться з такою ж ситуацією: чи будуть вони

відповідати нормам суспільства, тому що суспільство очікує від них цього, або вони самі захочуть боротися за свої переконання будь-якою ціною?

Цінності, ситуації і спосіб життя, представлені в класичних творах, значно відрізняються від життя сучасних підлітків.

Один з найвідоміших і найвизначніших прикладів нон-конформізму в літературі є роман «Над прірвою в житті» Дж. Д. Селінджера.

Популярність Селінджера як молодіжного письменника пояснюється тим, що він успішно підхоплює мову молоді та зображує теми, які звертаються до підліткової чутливості.

Дж. Д. Селінджер, як і раніше, є дуже важливою і широко обговорюваною фігурою в американській художній літературі після Другої світової війни, і багато критиків проявили великий інтерес до його життя і літературної творчості, хоча всі визнають, що Селінджер не є дуже плідним письменником і що він написав відносно небагато за всю його літературну кар'єру. Але Селінджеру вдалося привернути увагу публіки і критиків незабаром після того, як він почав писати оповідання та після того, як важливі видавництва прийняли його розповіді для публікації.

Селінджер використовував персонажів з однаковими або схожими іменами в різних історіях, персонажів, які перебували в схожих ситуаціях або мали схоже ставлення в певних обставинах, персонажів, які використовували однаковий стиль або тон мови, і всі ці подібності давали можливість багатьом критикам вважати, що існує зв'язок між групою персонажів і різними історіями, в яких вони з'являються знову. Ця ідея привела до певної моделі розвитку або еволюції літературних моделей Селінджера.

З самого початку Селінджер, вважав, що найважливіші почуття і думки приховані в самій глибині його розуму і не повинні безпосередньо описуватися. Це та причина, через яку він використовував деякі слова і предмети для непрямого опису певного внутрішнього стану. Деякі з них вже були визнані критиками.

Висновки до розділу 2.

Роман Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» пропонує одне з найточніших зображень сучасного підлітка у всій художній літературі. Оповідач роману, Холден Колфілд, служить новаторською фігурою у формуванні сучасної концепції підліткового віку, демонструючи його не просто як перехідну фазу між дитинством і дорослістю, а як окрему ідентичність.

Чим далі просуваються події в романі, тим більше розкривається літературний геній, в основі якого лежить чудове зображення підліткового досвіду. Величезна кількість критики стосовно характеру Холдена вказує на його глибину, яку складно побачити з першого погляду. Постійне використання роману «Над прірвою в житті» в навчальній програмі, зокрема, говорить про актуальність тексту на сьогодні, постійно пропонуючи нові ідеї для перенесення роману на мову і досвід поточної культури, одночасно включаючи історичну точку зору, необхідну для розкриття контекстного значення в літературі.

Подорож Холдена, як і подорож всіх інших підлітків, тягне за собою пошук ідентичності незалежно від зовнішніх впливів, але також включає в себе перехід до того, щоб стати частиною того самого суспільства, яке його оточує. Розвиток ідентичності включає в себе стосунки людини з її культурним контекстом. Такий баланс між самим собою і суспільством є спільною ниткою для всіх підлітків.

Пам'ятаючи про особливий культурний контекст Холдена, читач може більшою мірою побачити в ньому персонажа свого часу, а також представника ширшої соціальної сфери, частиною якої він є. Післявоєнна культура, що зародилася в кінці Другої світової війни, допомагає визначити соціальну структуру, яка оточувала Холдена в юності.

Основною тенденцією контркультурного руху, що почався в 1950-х роках, був пошук унікальної ідентичності за межами дорослого суспільства, яка страждає від фальші. Після світових воєн і Великої депресії

американською мрією була реалізація особистої свободи не в соціальному і політичному плані, а, скоріше, в економічному - ідеал, який спонукав багатьох людей проявляти прагнення до багатства і процвітання. Крім соціального тиску з метою здаватися процвітаючим, громадськість почав оточувати зростаючий страх перед комунізмом і Третьою світовою війною. Говорити правду здавалося благородним завданням за часів, коли брехня і обман були повсюди. І знову Холден стає втіленням культури, від якої він так відчайдушно намагається відірватися в своїй юнацькій боротьбі за ідентичність. Завдяки цьому читач бачить, що роль Холдена як підлітка 1950-х років визначається його мовою і його ставленням, але читачі також дізнаються, що в цілому відбулося з людськими ідеями, які послідували за другою світовою війною.

Висновки до розділу 3.

Успіх роману «Ловець у житті» дійсно пов'язаний зі створенням його головного героя – Холдена Колфілда. Він є центральною фігурою оповіді і через нього передана юнацька точка зору від першої особи. Вплив Холдена ідентифікують як горезвісну модель для наслідування. Складне контркультурне враження, яке Холден залишає в пам'яті своїх читачів, вважалося і досі вважається небажаним бунтом. Відтепер молодіжна культура знаходить в голосі Холдена звільнення і вихід до свободи слова і демократичних цінностей, в той час як батьками, дорослими і владою ця думка розглядається як ганебність.

Роман «Над прірвою в житті» не тільки оповідає про боротьбу підлітків в час дорослішання, а й реалістично випромінює їх безладний настрій, бентеження і загубленість Холдена в пошуках свого шляху до успіху в майбутньому. Досить очевидним є те, що соціальна ситуація в романі «Над прірвою в житті» – це антагоніст оповіді, який змушує Холдена Колфілда перейнятися песимістичними поглядами на життя.

Підліткові проблеми, з якими стикається Холден, справляють на нього великий вплив і призводять до його безладної поведінки та негативного

ставлення до людей, суспільства і всього, що відбувається навколо нього. З цих підліткових проблем, з якими стикається Холден, ми дізнаємося, що і батьки, і люди в суспільстві повинні піклуватися і любити один одного, що ми повинні допомагати молоді адаптувати їх до змін суспільства і формувати здоровий світогляд на світ і життя.

Висновки до розділу 4.

Інтерес до творчості Селінджера в останні роки, особливо щодо його циклу історій про родину Гласів, майже зник на полях американської літературної критики. Велика частина досліджень, пов'язаних з цими історіями, залишалася бездіяльною з 1980-х років.

Розповіді Селінджера про родину Гласів протягом десятиліть спантеличували й інтригували читачів своєю заплутаністю, а також за рахунок використання нетрадиційних релігійних і духовних конструкцій у формуванні конгломерату сімейної віри.

Історії Селінджера про родину Гласів проблематичні на багатьох рівнях. Ці роботи передають самопроголошену духовність, здатну запозичувати мудрість з усіх верств суспільства. Селінджер в своїх оповіданнях про сім'ю Гласів намагається зробити те, на що багато інших не зважилися б.

Селінджер прагнув до того, щоб його читачі знайшли всередині свою молодість, тому що в кінцевому підсумку вони досягли б духовної нірвани своєю невинністю. Діти Гласів є продуктами цього світогляду і є носіями релігійних ідеалів Селінджера. Сім'я Гласів здатна вчити і наставляти не тільки один одного, але і своїх читачів, які завжди вбирають релігійне усвідомлення після прочитання і розуміння.

Висновки

Підсумовуючи все сказане вище можна зробити висновок, що роман «Над прірвою у житті» традиційно вважається підлітковою літературою. Він

став настільною книгою не одного покоління американців, і не тільки американців. Цей роман підкупив читачів незвичайною щирістю оповіді, так як свою «божевільну історію» шістнадцятирічний підліток представляє у формі внутрішнього монологу. Прагнення Холдена Колфілда говорити про себе і оточуючих нічого не приховуючи, бажання висловити буквально все, що діється в його душі, викликає довіру до оповідача, який плутано говорить про наболіле, прикриваючи вразливість іронією й самоіронією.

Незважаючи на зовнішню невігядливість оповіді підлітка, роман Селінджера насправді виявився складним неоднозначним твором, що проявляється в різному ставленні літературних критиків до Холдена Колфілда. Поведінку Холдена Колфілда у всі часи називають «підлітковим бунтом». Селінджер, як ніхто, зумів передати жах того перелому, який відбувається з людиною і її психікою, коли їй доводиться адаптовуватись в суспільстві.

Головний герой дійсно бунтує протягом всього роману, але це лише на перший погляд і зупинятися на ньому - означає недооцінювати оригінальність твору. Вся емоційна складність підліткового віку в тому і полягає, що ти не знаєш, чому відчуваєш себе нещасним, сердитим або самотнім. Привабливість роману "Над прірвою в житті" якраз в тому і полягає, що в ньому є вагомі причини для цих почуттів. Емоції наповнюються сенсом. Селінджер створив голос - підлітка і покоління, внутрішнього підпілля, яке рветься назовні, віку бунтарства.

Ідентична позиція є в циклі оповідань про родину Глассів. Метафора втечі від дорослості і там має місце. Жага недорослішання окутується екзистенціальною драмою. Це домінуючий Селінджерівський сюжет. До нього письменник повертається постійно, змінюючи смислові відтінки своєї центральної колізії і знаходячи для її втілення непередбачені художні ходи, - як наприклад, в циклі оповідань, присвячених родині Глассів.

Але якщо придивитися ніякого бунту немає взагалі. Герої лише прагнуть не брати участь в тій людській комедії - чи трагедії, - яка розгортається навколо. У них власна логіка і своя система пріоритетів - на

чийсь погляд приваблива, а на чийсь – ні. Ось це і об'єднує таких різних персонажів Селінджера, як Холден, який бачить себе рятувником на краю прірви, і Сеймур Гласс, який зробив крок у безодню ніби-то без будь-якого зовнішнього приводу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акимова И. И. Язык писателя как отражение культурной памяти народа // Язык и культура. 4-я Международная конференция. Материалы. К., 1996. Ч. 3. – С. 30
2. Американская литература и общественно-политическая борьба. - Под ред. Г. М. Злобина. - М., 1977. - 233 с.
3. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка – М.: Просвещение, 1990 – 300с.
4. Артёмова А. Ф. К вопросу об эмоциональном сленге / Проблемы синхронного и диахронного описания германских языков / А. Ф. Артёмова. – Пятигорск: ПГТТИИЯ, 1979. – С. 10–18.
5. Аствацатуров, А. Джером Сэлинджер: улыбка чеширского кота/ А. Аствацатуров // Октябрь. – 2015. – № 10. – С. 128-135.
6. Бабенко Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста. Теория й практика: Учебник; Практикум / Л.Г. Бабенко, Ю.В. Каразин. - М.: Флинта, Наука, 2003.- 496 с
7. Белов С. Парадокси Дж. Селінджера. // Літературний огляд. - 1985. - № 2. – С. 50-61.
8. Белов С. Роман Дж. Сэлинджера «Над пропастью во ржи» // Литературное обозрение. –1985. – № 4. – С. 56–68.
9. Бондаренко Г. Ф. «Над прірвою в житі» Селінджера як лірико – психологічна повість // Зарубіжна література : Пробний підручник для 11 класу / Під ред. О. С. Чиркова. – К. : Вежа, 1996. – 320 с. – С. 194–201.
10. Борецький М.І. Світова література ХХ століття: естетичні шукання, художні відкриття.// Зарубіжна література ХХ століття. - Львів: Світ, 2000.-160 с. 3.
11. Борисенко А. Про Селінджера, «з любов'ю і всякої гидотою» // Іноземна література. – 2001. - № 10. – С. 21-27.

12. Буковская М. Сравнительная характеристика оценочной лексики в произведениях М. Твена “Приключения Гекльберри Финна” и Дж. Д. Сэлинджера “Над пропастью во ржи” // Научно-методическая конференция преподавателей кафедр иностранных языков. - Челябинск, 1975. – С. 42.
13. Галинская, И. Л. Дж. С. Сэлинджер и М. Булгаков в современных толкованиях /И. Л. Галинская. – СПб. : Центр гуманитарных инициатив; Университетская книга, 2015. ; То же [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://fictionbook.ru/author/irina_galinskaya/dj_s_syelindjer_i_m_bulgakov_v_sovremenn/read_online.html
14. Гольтер И.М. Роман Дж. Селинджера “Над про-пастью во ржи” на перекрестке литературных тра-диций и открытий //РСШУ –2009. - № 2.– С.38–40.
15. Денисова Т.Н. Экзистенциализм и современный американский роман. - К., «Наукова думка», 1985.-265 с.
16. Єременко О. В. Дж. Селінджер. «Над прірвою у житі»: матеріали до варіативного вивчення. // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 2000. - №4. - С. 56-58.
17. Засурский Я. Н. Американская литература XX века. – М., 1984.
18. Затонский Д. Проблемы теории и истории современного западноевропейского романа. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук. - К.:1967. - 36 с.
19. Зверев, А. М. Сэлинджер: тоска по неподдельности / А. М. Зверев //Сэлинджер, Дж. Выше стропила, плотники. – Харьков, 1999. – С. 455- 471.
20. История американской литературы. - Под ред. Н. И. Самохвалова. - М., 1971. -318с.
21. Иткина Н. Л. Лирический герой Сэлинджера Н. Л. Иткина // Эстетические проблемы американской литературы. – М. :РГГУ, 2007. – 142 с.
22. Квіт С.М. Основи герменевтики:Навчальний посібник. - К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003.-192 с

23. Конева Т. М. Безодня, в яку ти летиш... (Дж. Селінджер «Над прірвою в житті») // Зарубіжна література в навчальних закладах. -1998. - №5. - С.47-48.
24. Коновал Е. А. Особенности функционирования идиоматики английского языка начала и конца XX века. Дис... канд. филол. наук. М., 2003. – С. 31
25. Косоговський А. В. Життя - це гра?.. (Дж. Д. Селінджер «Над прірвою в житті») // Зарубіжна література. - 1999. - №37. - С. 7-8.
26. Красуцька І. Крутий обрив дорослості. За романом Джерома Д.Селінджера “Над прірвою у житті”// ЗЛ – 2006. - № 8.
27. Кузьменко Д. Символіка імен персонажів повісті «Ловець у житі» Дж.Д. Селінджера» [Ел. ресурс]: http://salinger.narod.ru/Texts/_Kuzmenko -Symbolism. htm)
28. Лидский Ю. Я. Очерки об американских писателях XX века.-К., 1968.-248 с.
29. Литература США XX века : Опыт типологического исследования / Под ред. Я. Н. Засурского. – М., 1978. – 568 с.
30. Літературний словник-довідник / За редакцією Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Терешка. - К.:Академія, 2006.- 752 с.
31. Марченко Н.П., Савчук Р.П. Сенс просвітлення: Постмодернові роздуми про роман Дж.Селінджера “Над прірвою у житті” // ВЛК – 2001. - № 5. – С. 52-54.
32. Менанд, Л. «Над пропастью во ржи» 50 лет спустя /Л. Менанд Иностранная литература. – 2005. – № 10. – С. 260-263.
33. Мешков А. В. Творчество Дж. Д. Сэлинджера. Проблемы поэтики. Дис... канд. филол. наук. М., 1996.
34. Мешков А.В. Роман Дж. Сэлинджера «Над пропастью во ржи» // Зарубежная литература XX в. Практикум. - М.: Наука., 1999.- с.24-26
35. Морозова Т. Д. Образ молодого американца в литературе США. – М. : Высшая школа, 1969. – 96 с.

36. Нестерова Л. Молодий герой і Америка. За романом Джерома Д. Селінджера «Над прірвою у житті» // ЗЛ. – 2006. - № 8. – С. 17 – 35.
37. Петровский Ю.А. Творчество Сэлинджера и традиции мировой литературы // Вопросы содержания и формы литературного произведения. - Том XX. Ученые записки НГПИ. - Новгород, 1967, с.96-108.
38. Писатели США. - Под общ. ред. Я. Засурского, Г. Злобина, Ю. Ковалева. - М. - 1990. - 624с.
39. Покальчук Ю. В. Самотнє покоління. Молодь в сучасному романі США і теорія відчуження. – К. - 1972. – 274 с.
40. Полушенкова М. А. О стиле романа Сэлинджера / М. А. Полушенкова, Н. А. Чугунова // Проблемы стиля в зарубежной литературе 19–20 в. – Ульяновск : УПУ. - 1983. – С. 35–49.
41. Пумпянский, А. Сэлинджер. К столетию вечного подростка. Он выразил голос целого поколения и создал героя на все времена / А. Пумпянский // Новая газета. – 2019. – № 1 (9 января). ; То же [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.novayagazeta.ru/articles/2019/01/07/79115-selindzher-kstoletiyu-vechnogo-podrostka>
42. Ременко О.В., Штейнбук Ф.М. Дж. Селінджер. «Над прірвою в житті». Тринадцятий апостол? // ВЛ - 2000. - № 4. - С. 56 - 58.
43. Сазанович, Е. Д. Д. Сэлинджер «Над пропастью во ржи» / Е. Сазанович // Юность. – 2013. – № 1. – С. 42-43.
44. Селінджер Дж. Д. Ловець у житті: роман / Джером Девід Селінджер ; перекл. з англ. О. Логвиненка. – Харків: Клуб сімейного дозвілля. - 2019. – 256 с.
45. Скобельська О. І. Виклик над безоднею: роман Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2004. - №9. – С. 33-37.
46. Славенски, К. Дж. Д. Сэлинджер. Идя через рожь / К. Славенски. – М. : Азбука-Аттикус, КоЛибри, 2010. ; То же [Электронный ресурс]. –

Режим доступа: https://www.ereading.club/chapter.php/1020402/22/Slavenski_-_Dzh.D._Selindzher._Idya_cherez_rozh.html

47. Стріха М. Про Вістена Одена на тлі українських сюжетів // Література плюс. – 2001.-№3.

48. Сучасна американська література: проблеми вивчення та викладання: Матеріали семінару. - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім.Петра Могили, 2002.-248 с.

49. Сэлинджер, Д. Д. Письмо Джерома Д. Сэлинджера [Электронный ресурс] / Д. Д. Сэлинджер //Экранизации. – Режим доступа: <https://www.livelib.ru/author/21507-dzherom-devid-selindzher>

50. Сэлинджер, М. Маргарет Сэлинджер: «Мой папа – ограниченный и жалкий человек» / перевод и комментарий А. Кавториной // Коммерсант. – 2000. – 9 октября. ; То же [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.kommersant.ru/doc/2287943>

51. Таратута С. Л. Світ, що руйнує красу: деякі аспекти роману Селінджера «Над прірвою у житті» / С. Л. Таратута // Всесвітня культура і література. – К. : Вища школа, 2006. – С. 8–56.

52. Тугушева М. П. Дж. Д. Сэлинджер // Тугушева М. П. Современная американская новелла. М., 1972.

53. Тугушева М. Предисловие и комментарии к изданию “The Catcher in the Rye” - М.: Прогресс, 1968.

54. Тугушева М.П. Дж.Сэлинджер / М.П. Тугушева //Современная американская новелла. - М.: Высшая школа, 1972. - С.48-58.

55. Тынянов Ю.Н. Поэтика. История литературы. Кино. / Ю.Н.Тынянов // - М. Наука, 1977. - 574 с.

56. Фаликов, Б. З. «Ради толстой тети». Духовные поиски Дж. Д. Сэлинджера / Б. З. Фаликов //Иностранная литература. – 2009. – № 2. – С. 203-216. 39

57. Федотова Л. В. Образ тинэйджера в английской, американской и отечественной литературе (2-я пол. XX в.) Дис... канд. филол. наук. Майкоп, 2003. – С. 54-56.
58. Шарер Н. Речевая характеристика языка Дж. Д. Сэлинджера в романе “Над пропастью во ржи” // Вопросы филологии. Т. 2. Ташкент, 1970. Вып. 383. – С. 50
59. Шестаков А. Над прірвою в житті : світ відзначив 90-річчя з дня народження Джерома Селінджера // Україна Молода. – 2009. – 9 січня. – С. 18.
60. Шилдс, Д. Сэлинджер / Д. Шилдс, Ш. Салерно. – М. : Эксмо, 2015. ; То же [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://eksmo.ru/book/selindzher-ITD577709/>
61. Штейнбук Ф. Щоб книга стала особистішою (Дж. Селінджер. «Над прірвою у житті» // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 2000. - №4. - с. 58-59.
62. Щербак, Н. Эхо войны в творчестве Сэлинджера / Н. Щербак // Звезда. – 2015. – № 9. – С. 233-244.
63. Alexander, P. (2013).Salinger: A Biography. London. UK: Picador. Print – pp. 23-29.
64. Atkinson, Charles Milner. Jeremy Bentham: His Life and Works. New York: AMS Press, 1971. – p. 63
65. Aubry, T. (2015). The Catcher in the Rye: The Voice of Alienation. New York. NY: The Gilder Lehrman Institute of American History. – pp. 81-99.
66. Berns, G. S., Blaine, K. Prietula, M. J., & Pie, B. E. (2013). Short and LongTerm Effects of a Novel on Connectivity in the Brain: Brain Connectivity Volume 3, No 6, pp. 590-600.
67. Bhat, A. A. (2014). A Critical Note on New Historicism.Galaxy: International Multidisciplinary Research Journal, Vol. 3. Issue 3, pp. 12-18

68. Bidney, Martin. "The Aestheticist Epiphanies of J.D. Salinger: Bright-Hued Circles, Spheres, and Patches; „Elemental“ Joy and Pain." *Style* 34 (Spring 2000): pp 117-131.
69. Bloom, H. (2007). *J.D. Salinger's The Catcher in the Rye*. New York, NY: Harold Bloom's Literary Criticism. – pp. 55-57
70. Bushman, John H. and Kay Parks Haas. *Using Young Adult Literature in the English Classroom*. 4th edition. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2006. – p. 21.
71. Caruth, Cathy. *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative and History*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins UP, 1996. – p. 64.
72. Cooke Alister *The Colonel and the Tribune // America Observed*. London, 1989. – p. 52.
73. E.B. Charles, *Literary Criticism, an introduction to theory and practice*, Pearson Education Ltd., London, 2007. – pp. 23-25.
74. F.L. Gwynn, J.L. Blotner, *The Fiction of J.D. Salinger*, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, 1958. – pp. 55-71.
75. Foucault, Michel. "Panopticism." *Discipline and Punish: The Birth of a Prison*. Trans. Alan Sheridan. New York: Pantheon, 1977. – p.34
76. G. Jen, Why do people love 'Catcher in the Rye'. Available: <https://newrepublic.com/article/72860/why-do-people-love-catcher-the-rye>.
77. Grunwald H. A. *Salinger. A Critical and Personal Portrait*. N. Y., 1962. – pp.22-49.
78. Harper Ir. *J. D. Salinger – through glasses darkly // Harper Ir. Desperate Faith*. N. Y., 1966. – pp. 2-29.
79. J.A. Manyard, Review: *In Cold Fear: The Catcher in the Rye Censorship Controversies* – pp.36-39.
80. Kazin, A. *J.D. Salinger: 'Everybody's Favorite'*, *Atlantic Monthly*. 208(2) (1961) 67-75.
81. Koertge, Ron. "Telling It Like It Is: Sexuality in Young Adult Fiction." *Connecticut English Journal*. 22 (1993). – pp.130-133.

82. L. Starr, C. Waterman, American popular music: The rock Years, Oxford University Press, Oxford, 2005, pp.54-57.
83. R. Lowell, Life Studies, Farrar, New York, - 1959. – p.17.
84. R.V. Neffinger, Hippie Caulfield: The Catcher in the Rye's influence on 1960s American counterculture, M.A. thesis, Dept. General Studies, Liberty Univ., Virginia, 2014. – pp.26-31.
85. Robertson S. The Development of Modern English. N. Y., 1950. – p.13.
86. S. Graham, J.D Salinger's The Catcher in the Rye: A Routledge Study Guide, Routledge, London, 2007. – pp. 18-21.
87. Salinger Jr. «The catcher in the rye» / Jr. Salinger // M. : Progress publishers, 1979. – 175 p.
88. Scharf, Peter. “Moral Development and Literature for Adolescents.” Young Adult Literature in the Seventies. Comp. Jana Varlejs. – pp.17-23.
89. Wyld H. C. A History of modern Colloquial English / H. C. Wyld // Oxf. – B. Blackwell, 1936. – 433 p.